otcov, **Preosvietený vladyka Cyril slúžil archijerejskú sv. liturgiu v miestnom katedrálnom chráme v Michalovciach.**

● V nedeľu dňa 18. mája t. r. **Preosvietený vladyka Cyril spolu s d. o. prot. Jánom Chomom sa zúčastnil v katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského v Prešove na slávnostných bohoslužbách pri príležitosti osláv 25. výročia Veľkého prešovského snemu.**

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

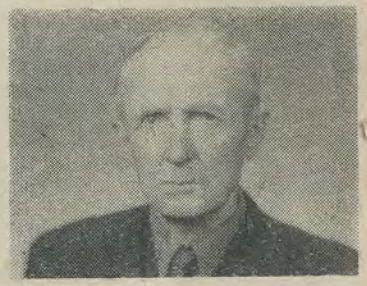

Dňa 15. apríla 1975 dožil sa brat Mikuláš SEMAN z Dúbravky, okr. Michalovce, 70 rokov svojho života. Dlhý čas vykonával funkciu kostolníka a posledných 20 rokov i funkciu kantora v našom pravoslávnom chráme. Napriek tomu, že naša pravoslávna cirkevná obec podstúpila ťažkú skúšku, brat Mikuláš zostal verný pravoslávnej cirkvi. Do ďalšieho života mu prajeme veľa dobrého zdravia a Božieho požehnania.

POSMRTNÁ SPOMIENKA

Dňa 22. marca 1975 odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi **brat Ján MACKO, kostolník z Kružľovej,** vo veku 63 rokov. Bol to človek veľmi pracovitý a obetavý. Veľmi miloval našu pravoslávnu cirkev a bránil ju i v krízových rokoch 1968/69 ako pravú náuku Isusa Christa. Za jeho príkladný a cnostný život a za službu kostolníka a zvoníka, ktoré vykonával našej pravoslávnej cirkevnej obci ho Pán Boh odmení večným životom vo svojom kráľovstve. Pohrebné obrady vykonal d. o. Ján Sivík a d. o. Dimitrij Lipinský, miestny duchovný.

Budúce číslo vyjde 10. augusta 1975

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red. prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukliánske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 — Povolené SÚTI 15/18 z 27. 12. 1972.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČNÍK XXI. – ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI – č. 7/1975

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti! Akiste ste už niekedy boli na sv. spovedi a sv. prijímaní. Pohovorme si preto dnes niečo viac o tejto sviatosti.

Keď teda patrične pripravení, t. j. vyspovedaní a po predpísanej modlitbe, nenajedení ani nenapití pristupujete s vrúcnou túžbou po Isusovi Christovi k sv. prijímaniu, čaká vás zjednotenie s Ním, vnútorné šťastie, posvätenie duše i tela a nádej na zmŕtvychvstanie a večné blaho. V pravoslávnej cirkvi je zaužívané prijímať sv. dary postojačky, kľakneme si iba pri čítaní modlitby „Viruju, Hospodi...", tesne pred prijímaním. So skríženými rukami cez prsia, postojačky predstúpime pred duchovného, zrozumiteľne povieme svoje krstné meno a prijímame. Sv. dary sa nám dávajú na strieborne a pozlátenej lyžičke a bolo by nerozumné báť sa nákazy, keď prijíma viac veriacich; svedčilo by to o malej viere, veď prijímame telo a krv Pána a Boha nášho, Isusa Christa a týmito darmi sa nemôžu žiadne choroby preniesť. Máme sa na prijímanie z jedného kalicha pozerať ako na prejav úprimného bratstva všetkých pravoslávnych kresťanov, ktorí bez rozdielu stavu a vzdelania nemajú strach z nákazy, ale radujú sa, že môžu z jedného kalicha prijímať. Keď sme prijali sv. dary, máme hlavu mierne skloniť ako znamenie vďaky, potom odstúpiť, až tak sa prežehnať a odísť tam, kde sme stáli pred prijímaním. Po prijatí sv. darov už nekľakáme, lebo sme prijali do svojich sŕdc Isusa Christa. Na mnohých miestach je zvykom bezprostredne po sv. prijímaní požiť trocha vody alebo vína, aby bola istota, že v ústach nezostala ani najmenšia čiastočka zo sv. darov.

Prví kresťania pristupovali k sv. prijímaniu pri každej sv. liturgii. Máme teda i my prijímať často.

Nikdy sa nestalo v dejinách pravoslávnej cirkvi, že by sa niekto pri sv. prijímaní nakazil nejakou chorobou, čo je naozaj zvláštne. Nestalo sa to ani kňazovi ani diakonovi, hoci oni po všetkých veriacich, ktorí prijímali, po sv. liturgii požívajú zvyšky sv. darov. — Zvyšok prosfory sa zvyčajne rozdáva po ukončení sv. liturgie veriacim, aby ho ešte v chráme požili na svoju útechu. Nebudú ho teda nosiť po vreckách, medzi krabičkami od cigariet a rôznymi osobnými vecami domov tak dlho, až na ten kúsok nadobro zabudnú, ale vezmú si a zjedia v chráme. Tieto rozdávané čiastky sa volajú antidory a zvyk ten pochádza ešte z prvých dôb kresťanských a vznikol pravdepodobne z „hostiny lásky", kde zasadali prví kresťania po službách Božích, aby sa nasýtili z darov, ktoré priniesli bohatí. O antidory žiadali najmä tí z prítomných, ktorí toho dňa ešte nič nejedli a nemohli z nejakého dôvodu prijímať; chceli požiť aspoň niečo z toho chleba, ktorý bol kňazom pri proskomídii požehnaný a z ktorého bol vyjmutý baránok. Pravoslávna cirkev rozdávanie antidorov zachováva dodnes.

Prajem Vám príjemné prežitie prázdnin!

Vaša teta Helena

„Pripravujte Pánovi cestu, vyrovnávajte Mu chodníky"

(NA SVIATOK NARODENIA SV. JÁNA KRSTITEĽA)

Tieto prorocké slová došli svojho naplnenia začiatkom kázne Predchodcu sv. Jána a čítajú sa v predvečer sviatku Zjavenia Pána a v nedeľu pred týmto sviatkom. Už takmer 800 rokov pred príchodom Spasiteľa sveta na zem predpovedal prorok Izaiáš z vnuknutia Božieho činnosť Predchodcu Christa Spasiteľa, čo neskôr opakoval i prorok Malachiáš na 400 rokov pred narodením Christovým, ktorý nazval Predchodcu Christovho Anjelom Božím, ktorý pre svoje úsilie za pravdu Božiu sa nazýva druhým Eliášom (Malach. 3, 1—5). Svätý Gregor Bohoslovec nazýva svojím bohosloveckým duchom svätého Jána: „Predchodcom v rodení i v slove, svetlom predchádzajúcim Svetlo, hlasom, predchádzajúcim Slovo, — prostredníkom medzi Starým a Novým zákonom." On bol jediným synom spravodlivých rodičov veľkňaza Zachariáša a Alžbety a jeho narodenie sprevádzali zázračné udalosti, ako sa o tom píše v evanjeliu od Lukáša (1. kap.). Jeho vystúpením sa skončilo proroctvo starozákonných prorokov i zákon Mojžišov a svojou kázňou hlásil splnenie starých proroctiev o blížiacom sa milostivom Christovom kráľovstve na zemi. Národu, ktorý netrpezlivo očakával splnenie týchto proroctiev, proroci pripomínali, že ono príde až vtedy, keď sa vyvolený národ starostlivo na to pripraví pokáním a zlepšením svojho života. A hľa, zaznel hlas o príchode tohto kráľovstva Božieho z úst svätého Predchodcu. Ján žil od svojej mladosti na púšti, pripravoval sa pôstom a modlitbou na príchod Syna Božieho, ktorý ešte nebol známy a prebýval v Nazarete, do určeného času. Ján, naplnený hlbokými pocitmi zbožnosti, prešiel prísnou školou asketické-

ho odriekania. Zriekal sa aj tých najobyčajnejších potrieb. Nemal ani dom, ani posteľ; Jeho prikrývkou bolo nebo, jeho domom púšť a posteľou zem. Namiesto obleku mal jednoduchý prehoz z ťavej srsti, okolo bedier kožený opasok. Jeho potrava, jedol málo, bola veľmi skromná, bolo to to, čo mu ponúkala púšť: kobylky a poľný med trpkej chuti. Jánova zdržanlivosť bola prísna, bolo možné o ňom povedať, že „ani nejedol, ani nepil" (Mat. 11, 18); podľa výroku sv. Jána Zlatoústeho „sa pohyboval v tele, ale prežíval takmer anjelský život". Preto tiež mal veľký vplyv na svojich súčasníkov a ich svedomie, lebo chcel napraviť ich životy.

Cítil veľký žiaľ a smútok nad tým, že zákon Mojžišov sa v ľudu premenil na obyčajnú formalitu a stal sa strážcom obradových malicherností. Preto sv. Ján vyžadoval od ľudu vyššiu duchovnú činnosť a hlbší vzťah k predpisom zákona. K dokončeniu pádu židovského národa prispelo i jeho rozdelenie na rôzne sekty, ktoré proti sebe ostro vystupovali v súboji na poli náboženskom. I sám veľkňaz, ktorý mal v židovskom národe vysoké postavenie, pod vplyvom rímskej moci sa stal vyznavačom saducejskej sekty. Ľud, ktorý bol pozbavený správneho duchovného vedenia, prepadal zmyselnosti a nerestiam a bol úplne viazaný na veci pozemské. Tento ľud očakával i od samotného sľúbeného Mesiáša pozemské dobro a celosvetovú vládu nad národmi. Akiste bol potrebný silný hlas, ktorý by prebudil národ z duchovného spánku a obrátil jeho oči na prichádzajúceho Christa. Na uskutočnenie tohto spasiteľného cieľa bola potrebná vysoká úroveň duchovného života.

Sv. Ján mal všetky tieto predpoklady. Už sám jeho vonkajší výzor budil pozornosť ľudu. Jeho chudá postava v dôsledku prísnych pôstov, dlhé vlasy, ktoré si nikdy nestrihal a jeho hrubý odev hlboko pôsobili na prítomných a budili v nich pocit úcty. Okrem toho v názoroch ľudí mala púšť posvätný význam. Na púšti dostali zákon, na púšti bol vybudovaný stánok Boží, ktorý dočasne nahradzoval chrám, na púšti bol založený rád kňazský a ich pomocníkov, Levitov. Všetci uznávali Jána za proroka a jeho hlas za prorocký. Ľud uznával prorokov za nástroj Boží, lebo prostredníctvom prorokov sa im zvestovala vôľa Božia, ale i napomínanie za ich hriechy. Podľa slov Klimenta Alexandrijského: „Z prorokov vyžarovala pravda ako lúče slnka". Takým poslom Božím bol i sv. Ján.

Bezprostredne pred vystúpením Isusa Christa na verejnú službu ľudstvu začal so svojou kazateľskou činnosťou i sv. Ján. V tej chvíli sa stal „sviecou horiacou a svietiacou" (Ján 5, 35), z ktorej sa rozlievalo svetlo po celom okolí rieky Jordán. Svietil svojim

poslucháčom slovom pravdy a príkladom dôstojnosti. Čoskoro poznali, že na púšti jordánskej žije človek, ktorý sa ponáša na starých prorokov. Tento prorok začal svoju kázeň slovami: „Čiňte pokánie, lebo sa priblížilo kráľovstvo nebeské!"

Na účasť v tomto kráľovstve prichádzajúceho Mesiáša treba bezpodmienečne zanechať všetky hriešne skutky a očistiť svoju dušu pokáním. Tento hlas prenikal do ľudských srdc tých, ktorí túžili po očistení svojho svedomia. Napriek tomu, že sv. Ján žil v púšti, kde nebolo ľudí, predsa jeho kázne mali živý ohlas a národ v zástupoch sa k nemu ponáhľal. Keď ľudia počuli slová o „kráľovstve", mysleli, že získajú kráľovstvo pozemské. Ale dobré bolo už to, že si priznali svoje hriechy a túžili po pokání. „Pripravujte cestu prichádzajúcemu Pánovi, vyrovnávajte Mu chodníky", vyrovnávajúc cestu k Nemu. Pre zatvrdilých Židov nestačila len kázeň a pokánie, ale bolo treba predložiť im i viditeľné znamenia, na čo sv. Ján použil krst. On sám vchádzal s krstiacim sa do vody, skladal na jeho hlavu svoje ruky a krstiaci sa vyznával zo svojich hriechov. Potom ho ponáral do vody s výzvou, aby uveril v prichádzajúceho Christa — Mesiáša. Avšak „cez krst Jánov sa krstiacemu neudeľovala milosť Ducha svätého, lebo vykúpenie Isusom Christom ešte nebolo uskutočnené. Ale spoveď pred takým svätým mužom ukľudňovala dušu hriešnika, približovala ju Bohu a robila ju schopnou vstupu do kráľovstva milosti" (sv. Ján Zlatoústy).

j.

Nový prezident ČSSR

V ZÁUJME DÔSLEDNÉHO POKRAČOVANIA NASTÚPENEJ CESTY, ZABEZPEČENIA ĎALŠIEHO ROZVOJA NAŠEJ SOCIALISTICKEJ SPOLOČNOSTI BOL

DR. GUSTÁV HUSÁK

na návrh ÚV KSČ, ako spoločný kandidát NF ČSSR zvolený Federálnym zhromaždením dňa 29. mája 1975 za prezidenta ČSSR.

Pán prezident sa narodil 10. 1. 1913 v Dúbravke, ktorá je dnes súčasťou Bratislavy, ako štvrté dieťa robotníckej rodiny. Ako šesťnásťročný vstúpil r. 1929 do Komunistického zväzu mládeže, v r. 1933 vstúpil ako študent Právnickej fakulty UK v Bratislave, do Komunistickej strany Československa. Bol spoluzakladateľom antifašistického Zväzu slovenskej mládeže koncom roku 1936 a v roku 1937 sa stal tajomníkom Spoločnosti pre hospodárske a kultúrne zblíženie so Sovietskym zväzom. V rokoch akútneho ohrozenia Čes-

koslovenska zo strany zahraničného a domáceho fašizmu zúčastnil sa v radoch KSČ boja na obranu republiky. Po zákaze komunistickej strany pracoval Gustáv Husák v ilegálnych organizáciách komunistickej strany, bol perzekvovaný a niekoľkokrát väznený. Bol členom V. ilegálneho Ústredného výboru KSS a zaslúžil sa o vytvorenie celonárodného odbojového centra — Slovenskej národnej rady. Spolu s ostatnými členmi ústredného vedenia KSS a SNR zabezpečoval prípravy celonárodného ozbrojeného vystúpenia ľudu proti fašizmu a od začiatku Slovenského národného povstania patril k jeho najvyšším predstaviteľom. Stal sa členom Predsedníctva a podpredsedom SNR a povereníkom vnútra. R. 1944 bol v Banskej Bystrici zvolený za člena Ústredného výboru, jeho Predsedníctva a za podpredsedu KSS. V januári 1945 na pozvanie Klementa Gottwalda odcestoval do Moskvy. Po príchode vedenia KSČ na oslobodené územie v apríli 1945 sa stal členom

dočasného ÚV KSČ, poslancom Národného zhromaždenia a po voľbách v máji 1946 predsedom Zboru povereníkov. Od mája 1949 súčasne zodpovedal za poľnohospodársku politiku na ÚV KSS. V dôsledku neoprávnenej kritiky a vykonštruovaných obvinení z buržoázneho nacionalizmu v roku 1950 bol Gustáv Husák postupne zbavený všetkých štátnych a straníckych funkcií, vo februári 1951 zatknutý a na jar 1954 v nezákonnom procese odsúdený. Po prepustení z väzenia v roku 1960 pracoval tri roky v jednom bratislavskom závode. V roku 1963 bol proces proti Gustávovi Husákovi vyhlásený za vykonštruovaný a nezákonný, a preto bol postupne plne rehabilitovaný. Do roku 1968 pracoval vedecky v Slovenskej akadémii vied. V apríli 1968 sa stal podpredsedom československej vlády. Koncom augusta 1968 po zmarení kontrarevolučných zámerov pravicovooportunistických a antisocialistických síl zúčastnil sa s Predsedníctvom ÚV KSČ na moskovských rokovaniach a po návrate dôsledne prebojúval prijaté dohody. Na plenárnom zasadnutí ÚV KSČ 17. apríla 1969, ktoré bolo začiatkom obratu politiky strany a formovania nového vedenia strany, bol Gustáv Husák zvolený za prvého tajomníka ÚV KSČ, v januári 1971 ho zvolili za predsedu ÚV Národného frontu ČSSR.

Za svoju účasť v národnooslobodzovacom boji, za stranícku a štátnicku činnosť bol dr. Gustáv Husák vyznamenaný mnohými československými a zahraničnými radmi. Bol mu dvakrát udelený čestný titul hrdina ČSSR, dvakrát najvyššie sovietske vyznamenania — Leninov rad, dvakrát Rad Klementa Gottwalda a mnoho iných domácich a zahraničných vyznamenaní. Prezidentom ČSSR sa stal 29. mája 1975.

Prot. I. Karpjak:

Sviatosť Eucharistie v diele sv. Cyrila Jeruzalemského a Dionýza Areopagita

(pokračovanie)

Je zaujímavé pohovoriť si o tom, o čom pojednáva druhé najvýznamnejšie dielo raného kresťanstva o Eucharistii, ktoré sa volá „O cirkevnej hierarchii".

Toto dielo do XIX. storočia sa pripisovalo omylom Dionýzovi Areopagitovi, žiakovi apoštola Pavla. V prítomnosti teológovia na základe kritickej analýzy obsahu diela prišli k uzáveru, že toto dielo, kde sa podrobne hovorí o mníšstve ako už dobre rozvinutej inštitúcii kresťanského života, sa

nemohlo objaviť pred rokom 476. Jestvuje veľa literatúry o tom, kto vlastne bol autorom cenných kresťanských pamiatok: dogmatického diela **„O nebeskej hierarchii“** a liturgického diela **„O cirkevnej hierarchii“**. Táto literatúra čiastočne ukazuje na Dionýza Areopagita, čiastočne na Dionýza Alexandrijského (265). V súčasnosti sa píše v tom zmysle, že uvedené diela napísal neznámy autor, zvaný Pseudo-Dionýz.

Treba podotknúť, že neznámy autor píše symbolickým štýlom a nevyjadruje sa jasne. Dokonca výklad Maxima Vyznavača (662) a výklad istého učeného Gréka Georgia Pachimera, ktoré sú zvyčajne priložené k dielu, nám môžu dať málo pre plné pochopenie textu diela **„O cirkevnej hierarchii“**.

Svoje dielo autor rozdelil na sedem kapitol. V prvej sa vykladá zmysel termínu **„cirkevná hierarchia“**, pod ktorou autor nechápe len duchovenstvo, ale i všetky posvätené predmety, týkajúce sa sviatostí. **V druhej kapitole sa podáva výklad krstu a objasňujú sa obrady s ním spojené. V tretej kapitole sa píše o sv. liturgii, vo štvrtej o posvätení myra, v piatej o chirotónii na biskupa, jereja, diakona; šiesta kapitola je o postrihnutí na mnícha a posledná pojednáva o pohrebe.**

Treba ešte dodať, že každá kapitola sa skladá z troch častí. **V prvej časti je položená otázka o význame veci, o ktorej sa píše, v druhej sa vykladá poriadok daného obradu a tretia je o zmysle tej ktorej sviatosti.** Tu sa autor usiluje odkryť ideu a zmysel symbolov a podobenstiev, s ktorými sa stretávame v cirkevných obradoch a vykladá ich v zmysle kresťanskom. Ruský preklad tohto diela nájdeme v **„Pisaniji sv. otcev i Učitelej Cerkvi“** (SPb 1855, zv. 1, str. 69—126).

Pre nás je veľmi zaujímavá druhá časť tretej kapitoly. Autor tu uvádza krátky rozbor dávnej kresťanskej liturgie pod titulkom: **„Sviatosť zhromaždenia, alebo čo je to prijímanie“**. Z jeho vlastných slov si môžeme vytvoriť predstavu, ako vyzerala liturgia v čase, keď autor žil (V. st.).

Jerej, potom, keď okúril žertvenik a celý chrám, začína v oltári liturgiu spievaním žalmov. Všetci duchovní, ktorí spoluslúžia, spievajú tieto žalmy tiež. Potom sa čítajú sv. knihy Starého a Nového zákona. Keď z chrámu odídu ohlásení, posadnutí zlými duchmi a kajúcnici, zostávajú len verní, dôstojní prijímania. Vtedy jedni veriaci stoja pri zatvorených dverách, ostatní sa modlia a vybraní (pravdepodobne diakoni) spolu s jerejmi predkladajú na žertvenik chlieb a kalich. **Cirkevné zhromaždenie robí spoločné vyznanie viery a na výzvu jereja uskutočňuje bozk pokoja. Medzi tým vedúci hierarcha sa modlí (pravdepodobne eucharistickú modlitbu) a spomína mená živých a mŕtvych. Potom všetci duchovní si umývajú ruky vodou a vedúci duchovný, stojac uprostred pred prestolom, vzdáva vďaku Bohu („Blahodarim Hospoda“) a svätí božské dary (to je pravdepodobne premena čestných darov).**

Potom jerej odkrýva Dary, pristupuje k prijímaniu sám a pozýva i druhých duchovných, aby prijali sv. Eucharistiu. Hierarcha potom sa modlí modlitbu vďaky. Tým sa liturgia končí.

V tretej časti spomínanej kapitoly autor spomína „výklad“ liturgie. Je to naozaj obšírny výklad všetkých obradov v symbolickom zmysle. Napr. hierarcha, ktorý stojí pred žertvenikom a len v určitej chvíli vychádza do chrámu s kadidlom, je predstavovaný ako obraz samého Boha, ktorý vchádza do sveta, ale nezanecháva svoje božstvo. Spev žalmov, podľa vyjadrenia autora, má chváliť Boha, ktorého chvália anjeli. Počas liturgie sa číta najprv Starý zákon, potom Nový, lebo v Novom zákone nachádzame vyplnenie starozákonných proroctiev.

Ohlásení sa nepripúšťajú k prijímaniu sviatosti, lebo nie sú dokonalí, nie sú ešte obrodení sv. krstom ani pokáním. Ako nedonosené deti sa nemôžu pozerať na svet, tak ani ohlásení nemôžu pochopiť význam sviatosti.

Bozk pokoja — podľa výkladu autora — spája rozdelených ľudí do jedného obcovania. Spomínanie zomrelých povzbudzuje kresťanov, aby sa podobali ich dokonalosti. Umývanie rúk slúžiaceho jereja značí očistenie sa od zlých úmyslov a pripomína nielen starozákonné umývanie, ale viac očistenie sa pred žertvenikom ako pred samým Christom.

O posvätení chleba a vína hovorí autor, že podľa jeho mienky, môže posvätenie urobiť jerej podľa slov Isusa Christa, ktorý tak prikázal robiť slovami: „Toto čiňte na moju pamiatku“. Keď odkryje chlieb, rozdrobí ho na časti a dá do jedného kalicha, hierarcha tým poukazuje na jediného Christa a jednotu mnohých kresťanov s Ním.

Najprv prijíma vedúci jerej, potom ostatní slúžiaci a veriaci, **„pretože, — hovorí autor — pri slnečných lúčoch sú najprv prežiarené priezračné veci a potom až tieto lúče prechádzajú na druhých“.**

Svoje rozmýšľanie o Eucharistii autor končí poznámkou, že „božské dary podľa svojej prirodzenosti sú hodné toho, aby sa za ne poďakovalo“ a dodáva slová žalmistu Dávida **„Vkusite i vidite, jako blah Hospoď“.**

(pokračovanie).

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU TLAČ TENTORAZ DAROVALI TÍTO DARCOVIA:

Mikuláš Škvarka, Švermovo, 50.— Kčs, Mária Kršňáková, Švermovo 20.—, Anna Holoničová, Kravany, 50.—, Michal Fečko, Brusnica, 37.—, Pravoslávny farský úrad Bajerovce 130.— Kčs, Alžbeta Pirkovská, Hnojné, okr. Michalovce, 25.—, Bohuznámy Michal, Jovsa, okr. Michalovce, 50.—, Bohuznáma zo Slavkoviec, okr. Michalovce, 20.—, Vasil Salnický, Solník, 65.—, rodina Bálinthová, Vysoká nad Uhom, 50.—, Frant. a Natália Malý, Karlovy Vary, 50.—, Pravoslávny farský úrad Sabinov Kčs 100.—.

Mená ďalších priaznivcov našej tlače budú uverejnené v budúcom čísle nášho časopisu. Srdečná vďaka a Pán Boh zaplať Vám i darcom z minulého čísla.

Uznesenie

PLENÁRNEHO ZASADANIA METROPOLITNEJ RADY PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKOSLOVENSKU, KTORÉ SA KONALO DŇA 15. MÁJA V MICHALOVCIACH

Stredobodom rokovania ústredného správneho orgánu pravoslávnej cirkvi v ČSSR bola predovšetkým jubilejná spomienková oslava tridsiateho výročia oslobodenia našej drahej vlasti víťazstvom slávnej Sovietskej armády v druhej svetovej vojne nad nacizmom a fašizmom. Ako hlavný referát na túto významnú tému, tak aj diskusné príspevky predovšetkým vzdali vrúcnu vďaku našim osloboditeľom a uctili pamiatku miliónov padlých statočných bojovníkov a obetí — životov, položených za našu slobodu.

Účastníci zasadania si s vďakou pripomenuli, že deň oslobodenia bol súčasne dňom obnovy života pravoslávnej cirkvi, ktorá bola okupantmi likvidovaná za svoju účasť na odboji. Ovocím slobody bolo vytvorenie nových spoločenských podmienok socialistického zriadenia, ktoré má za cieľ blaho a prekvitanie našej krásnej krajiny.

Tento ušľachtilý cieľ, ktorý pre veriaceho vyplýva tiež z evanjelia lásky a pokoja, vyžaduje od každého člena nášho spoločenstva, aby priložil ruky k práci a svojou prácou podporoval budovanie svojej domoviny po stránke kultúrnej, sociálnej a hospodárskej. Preto naša cirkev v rámci svojich možností vedie našich veriacich k statočnej činnosti, svedomitosti a k plneniu mravného ideálu, v strede ktorého je láska k Bohu a k blížnemu. Naše cirkevné obce, duchovenstvo, eparchie, ústredie a bohoslovecká fakulta budú naďalej v tomto duchu plniť svoje úlohy výchovné a správne v rámci cirkevných zákonov a usilovať sa budú tiež o zvýšenie obetavosti príslušníkov smerom k sebestačnosti všetkých cirkevných zložiek od najnižších po najvyššie. Eventuálne nedostatky treba odstraňovať, aby podľa slov sv. apoštola Pavla bola naša cirkev bezúhonná a čistá.

Je nám úplne jasné, že môžeme nerušene vyvíjať túto činnosť len vďaka tomu, že na našom kontinente sa vyvíja systém pokojnej bezpečnosti a spolupráce a že mierové úsilie dnes zasahuje všade, kde doposiaľ vládne napätie a nespravodlivosť. Musíme si uvedomiť význam mierovej politiky osloboditeľského Sovietskeho zväzu a tábora socializmu a mravne ju podporovať. Naša cirkev je s ruskou cirkvou spoluzakladateľkou kresťanského mierového hnutia a chce rozšíriť svoju spoluprácu s Kresťanskou mierovou konferenciou. Táto spolupráca spočíva nielen vo finančnej a mravnej podpore hnutia, ale v rozširovaní jeho ideí a v účasti na jeho významných akciách. Kresťanská mierová konferencia je dnes uznávanou zložkou mierových hnutí náboženských, ale tiež politických. Povinnosťou kresťanov

a cirkví je mierovú myšlienku rozširovať nielen vo vlastných radoch, ale všade, kam dosiaľ nedospela. Je to druh pravého ekumenizmu a spolupráce cirkví pre obecné dobro, ktorým je bezpochýb zachovanie mieru.

Evanjelium nášho Pána a pravoslávie vyžaduje od nás pocit živej a stálej zodpovednosti za našich blížnych, za ich život, za spravodlivý mier na celom svete. K tomu nás plne zaväzuje i tohtoročné výročie draho vykúpenej slobody. Vlastenecká tradícia je v našej cirkvi živá. Preto s Božou pomocou budeme prispievať v jej oblasti na všestrannú podporu tvorčej aktivity nášho ľudu, na priateľstvo k ZSSR a na víťazstvo mieru na celom svete.

Predseda plenárneho zasadnutia
Metropolitnej rady
† Dorotej,
metropolita pražský
a celého Československa

Michalovce dňa 15. 5. 1975.

PREŠOV: Členovia Posvätnej synody pri sv. liturgii

Z ústredia

ZO ZASADNUTIA PLÉNA METROPOLITNEJ RADY, KTORÉ SA KONALO 15. MÁJA 1975 V MICHALOVCIACH, BOL ZASLANÝ PATRIARCHOVI PIMENOVI TENTO LIST:

Vaša Svätosť,

Štatutárny orgán, plénum Metropolitnej rady našej cirkvi, ktoré sa zišlo dňa 15. mája t. r. v rezidencii Preosvieteného Cyrila, biskupa michalovského, pri príležitosti 30. výročia oslobodenia Československa Sovietskou armádou a víťazstva nad nemeckým fašizmom, zasiela Vám, Vaša Svätosť, a vo Vašej osobe celej ruskej pravoslávnej cirkvi horúci synovský pozdrav s modlitebnými dobrými želaniami bohatých milostí od Vzkriseného Christa.

Aby sme my, ľud Československa, mohli slobodne dýchať v našej vlasti, pracovať pre vlastné i spoločné blaho a pritom si plniť svoje kresťanské povinnosti, musíme najprv poďakovať veľkému bratskému národu ZSSR a jeho neporaziteľnej Sovietskej armáde. Sme hlboko dojatí bezprikladnou obetavosťou, ktorá sa prejavila v najťažších časoch histórie nášho národa, keď nemeckí fašisti v celej našej vlasti „preliali krv ako vodu" (Žalm 79, 3). Vtedy s nadľudským úsilím a hrdinstvom v bojoch proti nepriateľovi všetku ťarchu na sebe niesla Sovietska armáda v boji za naše oslobodenie. S úctou spomíname na jej hrdinstvá a hlboko sa skláňame pred svetlou pamiatkou všetkých hrdinov, ktorí položili svoje životy za našu slobodu. A ako veriaci ľudia, pokorne sa modlíme k Bohu, aby duše padlých hrdinov, ktorí splnili najvyššie prikázanie o láske k blížnemu (zrov. Ján 15, 13) upokojil v nezapadajúcom svetle večného dňa so všetkými tými, ktorí sú Mu milí. Náš ľud padlým hrdinom vybudoval mnoho pamätníkov, ktoré navštevuje, zdobí ich kvetmi, uctieva pamiatku padlých minútou tichého rozmýšľania, modlitbou. Žijúcim hrdinom želáme, aby im Boh daroval ešte mnoho rokov života.

Naša cirkev oslavuje 30. výročie nášho oslobodenia a nezabúda na intenzívnu duchovnú pomoc ruskej pravoslávnej cirkvi, ktorá s nežnou materinskou láskou prijala našu cirkev, zničenú fašistami, do svojho objatia. Utrela nám naše krvavé slzy a postarala sa v krátkom čase o náš vzrast, kanonickú formu a v roku 1951 požehnala našej cirkvi autokefalitu. Nebyť nášho oslobodenia, nebolo by ani našej samostatnosti cirkevnej, lebo fašistami likvidovaná naša cirkev by bola nútená žiť „v katakombách" a napokon zaniknúť.

Pri príležitosti sviatku nášho oslobodenia Metropolitná rada súčasne spomína 25. výročie historického Veľkého prešovského snemu, ktorý sa konal 28. apríla 1950 — návrat uniatov (gr. katolíkov) do pravoslávnej cirkvi. Sme vďační nevyspytateľnej vôli Božej i za ťažkú skúšku, ktorú dopustil na našu cirkev v roku 1968 i za pomoc v obnove cirkevného života. Zamýšľame sa nad úzkou cestou, ktorou naša cirkev prešla a spolu so žalmistom v pokorných modlitbách vyznávame: „Veľmi ma potrestal Hospodin, nevydal ma však smrti" (Ž. 117, 18). Nacisti pripravovali nášmu ľudu skazu a začali od pravoslávnej cirkvi. Ale tento hrozný nepriateľ, ktorý „vykopal jamu, vyhĺbil ju; padol však do priehlbne, čo si zrobil sám. Trápenie jeho vráti sa mu na hlavu a jeho násilie sa zrúti mu na temä" (Ž. 7, 16—17) nad pravdou nezvíťazil. Spravodlivosť zvíťazila, Boh nám daroval víťazstvo i našej cirkvi, ktorá s pomocou ruskej pravoslávnej cirkvi začala prekvitať. Nech Pán Boh stokrát požehná a rozmnoží slávu ruskej pravoslávnej cirkvi po celom svete, nech jej pomôže v šírení kráľovstva Božieho na zemi, spravodlivosti medzi ľuďmi, v upevňovaní mieru a blaha celosvetového pravoslávia.

Naša radosť nad našou tridsaťročnou slobodou je veľká, a my, cirkevní činitelia, ponáhľame sa podeliť sa o ňu s Vami, Vaša Svätosť. Ešte raz Vás srdečne pozdravujeme so spoločným sviatkom našich národov, so sviatkom víťazstva našich národov nad hitlerovským fašizmom. Tento náš spoločný sviatok sa tohto roku spája so svetlým sviatkom Christovho vzkriesenia, ktorým sme dosiahli oslobodenie spod duchovného otroctva. Jedno i druhé víťazstvo je pre nás cenné a my si strážime náš mier a našu slobodu ako poklad. Rozdeľujeme si s Vami našu radosť, prajeme si, aby pod teplými lúčmi našej slobody prekvitala a prehlbovala sa družba našich národov, ktorá má vysoké humánne ideály: mier, spravodlivosť medzi ľuďmi, družbu, spoluprácu v demokratických právach pre blaho všetkého ľudstva, „aby sme tichým a pokojným životom žili v dokonalej pobožnosti a statočnosti" (1. Tim. 2, 2). Zasielame Vašej Svätosti náš synovský pozdrav a z celej duše Vám prajeme pevné zdravie pri vedení lode Christovej cirkvi.

Christos voskrese!

Vaše duchovné deti, prosiace o Vaše svätiteľské požehnanie

PREDSEDA POSVÄTNEJ SYNODY
A METROPOLITNEJ RADY

† Dorotej,
metropolita pražský
a celého Československa

† Nikolaj,
biskup prešovský

† Cyril,
biskup michalovský

Michalovce dňa 15. 5. 1975.

„Pokoj všetkým vám . . .“

Z PREJAVU METROPOLITU DOROTEJA NA ZJAZDE DUCHOVENSTVA PREŠOVSKEJ A MICHALOVSKEJ EPARCHIE, KONANOM V DŇOCH 14. a 16. MÁJA 1975 PRI PRÍLEŽITOSTI OSLÁV 30. VÝROČIA OSLOBODENIA ČESKOSLOVENSKA SOVIETSKOU ARMÁDOU

Vaše Preosvietenosti, dôstojní otcovia a bratia duchovní, vážení profesori a študenti našej bohosloveckej fakulty!

Christos voskrese!

Než začnem svoj prejav, chcel by som poďakovať eparchiálnym archijerejom, Preosvietenému vladykovi Nikolajovi a Preosvietenému vladykovi Cyrilovi za pozvanie, a Vám za účasť na tomto celoeparchiálnom zjazde duchovenstva. V tomto roku oslavujeme cirkevný sviatok Paschy Christovej podľa starého štýlu a štátny Sviatok práce a Deviaty máj, Deň oslobodenia, ktorý oslavujeme tohto roku už po tridsiatykrát. Tak sa stalo, že štátne sviatky sa spojili s cirkevnými, akoby jeden sviatok napĺňal druhý. Sviatok 9. mája oslavuje naše oslobodenie spod fyzickej poroby a sviatok Paschy je sviatkom duchovného oslobodenia ľudského rodu od diabolskej moci. Nacizmus a fašizmus, to bol vtelený diabol, ktorý bezohľadne vraždil najlepších synov našej vlasti; diabol—satan zvádzal ľudí na cestu do pekla a ubíjal ich ľudské duše. Z tohto utrpenia nás oslobodil svojím utrpením, smrťou a vzkriesením Syn Boží; spomíname ale i na oslobodenie fyzické, ktoré nám priniesli hrdinovia slávnej Sovietskej armády. Christovo vzkriesenie oslavujeme každý rok spolu s cirkvou našou, ale i všetci naši občania spomínajú každoročne na svojich osloboditeľov. Spomíname i 25. výročie Prešovského gréckokatolíckeho snemu.

Človek, ako tvor slobodný, stojí pred dvoma alternatívami: chce žiť len sám pre seba, alebo vidí blaho nielen vlastné, ale i blaho svojich blížnych, v objektívnej pravde... Prvá cesta je cesta hrdosti, egoizmu, zla. Oproti tomu je cesta slobody — to je cesta pokory, pozornosti voči blížnemu, k záujmom spoločnosti, v ktorej človek žije. Moje blaho, môj život spočíva v obcovaní s ostatnými ľuďmi, mám radosť, ak môžem urobiť radosť iným. Táto radosť rastie, keď vieš, že nik nevie, čo si urobil dobrého, jedine Boh to vie. „A poznáte pravdu, a pravda vás vyslobodí“ (Ján 8, 32). Ten kresťan, ktorý žije v pravde, žije i slobodne. Lebo božská pravda je pre nás svetlom, ktoré nám osvetľuje večné jestvovanie, začaté na zemi a nepoznajúce konca...

Ľudia, ktorí sa obohacujú prácou druhých ľudí, to sú vykorisťovatelia. Ale človek, ktorý pracuje pre obecné blaho, to je dobrý človek. Christos zdôrazňoval slobodu svojho činu, hoci neustále slúžil iným, dokonca otrocky, keď umýval nohy svojim učeníkom. To bola pokora! Ale otroctvo Christovo bolo vlastne „otroctvom“ lásky, otroctvom, ktoré vedie k slobode.

Christos nás vyzýval: „Buďte dokonalí...“ Preto nik nemôže proti svojej vôli vojsť do Jeho kráľovstva. Christos položil svoj život, aby sa stal Cestou pre všetkých, ktorí hľadajú spásu. Niektorí teológovia, preto, že jestvuje zlo, dobre že nedávajú za „vinu“ Stvoriteľovi, že dal človeku slobodu. Avšak sloboda človeka je základom nielen zla, ktoré dobrovoľne robí, ale i dobra, ktoré by bez nej nemohlo jestvovať.

Viditeľný svet je dielom Božích rúk. V pozemskom živote má človek obrovské práva, ktoré používa vo vzťahoch k druhým ľuďom. Človek nejestvuje preto, aby bol druhému človeku vlkom, ale má s ním žiť v priateľstve. To je čiste kresťanský princíp práva — ochrana osobnosti. Keď sa však pozrieme na Západ, kde kapitalistický spôsob zriadenia, hoci sa volá „kresťanským“ porušuje práva človeka, ubíja ho, kde tu je nábožnosť? Zostáva tam len pri slovách. Kde je tam právo na prácu, kultúru pre každého, na dôstojný život?...

Celý systém pravoslávnej morálky spočíva na slobodnom sledovaní Christových prikázaní, alebo na odklonení sa od nich. Preto sa dobrý kresťan stále cíti akoby stál pred tvárou Božou.

Slávne májové sviatky nás povzbudzujú, aby sme pomáhali tým národom, ktoré bojujú za svoje národné a sociálne práva, za revolučné víťazstvá... 30. výročie víťazstva nad fašizmom oslavujú mnohé národy, lebo keby nebolo tohto víťazstva, dnes by sme sa tu nemohli zísť. Osud pravoslávnej cirkvi v našej vlasti, v Čechách a na Morave bol rozhodnutý, na Slovensku tiež. Ale žijeme a jestvujeme a v našich modlitbách ďakujeme Bohu. Ak jestvuje zázrak, tak sa stal s našou cirkvou... Naši veriaci majú právo na jestvovanie. Ako príklad môžeme uviesť známy marmaroš-sihotský proces z roku 1913—14. Po 250-ročnom jestvovaní únie sa prejavilo mohutné hnutie za pravoslávie a po rozpade Rakúska-Uhorska nastal masový návrat k pravoslávíu. Ale Vatikán účinkuje naďalej nielen evanjeliom, ale i svojou diplomaciou. Uspel i vtedy, keď uzatvoril s benešovskou vládou „modus vivendi“, ktorý mal za následok to, že 10 rokov musel tuho bojovať vladyka Gorazd a biskupi na Prešovsku a Podkarpatsku, aby dosiahli status pre pravoslávnu cirkev v prvej republike. Od roku 1937 sa opäť pravoslávna cirkev stala „kameňom úrazu“ až do nášho oslobodenia, keď z trosiek povstala česká pravoslávna cirkev.

Veľké zásluhy tu má na našom oslobodení Sovietska armáda, a za slobodu našej cirkvi ruská pravoslávna cirkev, i hnutie medzi pokrokovými gréckokatolíkmi, ktorí sa vrátili do pravoslávnej cirkvi; je tomu už 25 rokov. Pôsobila tu Božia Prozreteľnosť, aby sa napravila chyba, ktorú spôsobili naši predkovia zradou pravoslávia. Avšak nie všetci sú schopní prijať a pochopiť vôľu Božiu. Snáď hrdosť alebo fanatizmus opantali ich srdcia tak, že nemôžu prijať nebeskú rosu a protivia sa historickému rozhodnutiu. Ako

tí, ktorí ukrižovali Christa sa s plným vedomím postavili proti Pravde Božej, tak aj oni svojho času škodili našej cirkvi a mysleli, že tak „slúžia Bohu".

Únia bola u nás zavedená násilím, násilím bola i obnovená. Používala sa lesť, lákali našich študentov a duchovných, ktorí sa tak stali zradcami svojej matky—cirkvi. A práve títo zradcovia svojej cirkvi poškodili najviac. Tí, ktorí zostali verní, vojdú do dejín ako vyznavači pravoslávia, ale zradcov nech súdi Boh. Vyzývam vás — chráňte si vlastnú dôstojnosť do konca, chráňte si vieru, buďte trpezliví. Buďte voči uniatom znášanliví, nedajte sa vyprovokovať. Chráňte to, čo ste už raz zachránili. Buďte v úzkom kontakte s veriacimi, kážte o pravdách pravoslávia. Pamätajte, že násilím sa nedôjde k spáse, nezaloží sa kráľovstvo Božie na zemi; vychovávajte veriacich v tomto duchu. Tí, ktorí používajú násilie, sú v zajatí diabla. Neplaťme zlom za zlo, sme kresťania. Boh je spravodlivý a každého odplatí podľa jeho skutkov. V cirkevných obciach, kde slúžite, uskutočňuje sa a rastie Telo Christovo. Našou úlohou je upevňovať medzi veriacimi lásku láskavosťou. Sila našej cirkvi je vo vás, vo vašej pastierskej práci na tých farnostiach, ktoré patria pravoslávnej cirkvi, alebo tam, kde aspoň slúžime.

Uvedomujme si, že naši veriaci, ktorí nemôžu navštevovať pravoslávne bohoslužby, duševne trpia, prosia vás, eparchie i Metropolitnú radu, aby sme im pomohli spoluužívať chrám. Neustále na tejto veci pracujeme.

Boh je milostivý a pomôže nám, upevní pozície našej cirkvi.

Pokoj všetkým vám a Božie požehnanie. Christos voskrese!

Sv. Cyril a Metod — stále živí svedkovia činorodej viery

Keď svätá pravoslávna cirkev velebí sv. Cyrila Metoda, našich „preblažených Otcov", vo svojich liturgických textoch zložených na ich počesť ako „apoštolom rovných", má na mysli predovšetkým ich vernú zvestovateľskú službu svedkov Pána, lebo svojím požehnaným životom a nehynúcim misionárskym dielom spĺňali apoštolom zverené poslanie od nášho Pána a Spasiteľa Isusa Christa bezprostredne pred jeho nanebevstúpením dokumentujúcim jeho opätovné povýšenie a návrat do nebeskej slávy ako Víťaza nad smrťou, ktoré vyjadril týmito slovami pri rozlúčke s apoštolmi: „... prijmite Ducha Svätého, ktorý zostúpi na vás, a budete mi svedkami aj v Jeruzaleme, aj po celom Judsku, aj v Samarii a až do posledných končín zeme" (Sk 1, 8). S rozvinutím myšlienky, že naši svätí učitelia sú pre svoje charakteristické vlastnosti neohrozených Pánových svedkov novými apoštolmi a druhmi pôvodného zboru apoštolov, sa stretávame už v Pochvalnom slove Cyrilovi a Metodovi, ktoré je pravdepodobne spoločným dielom

niekoľkých žiakov panónskeho arcibiskupa sv. Metoda a pokladá sa za „podivuhodný klenot prvého slovanského kazateľstva z najranejších pocyrilometodejských dní". Je plné krásnych básnických obrazov a znie takto: „Nie tieňu slúžitelia, ale pravdy hlásatelia boli, ani kropením krvi junca a kozľaťa nekropiac a neočisťujúc poškvrnené veci k telesnej čistote, ale svätým krstom nie telo jedine očisťujúc, ale duševnou sviecou v bývaní srdca všetkým zasvietili. Ani klaňania obetí hlásateľmi neboli, alebo slúžiteľmi, ale nepoškvrnenej a pokojnej Christovej služby sluhami a hlásateľmi javili sa, apoštolom spoločníci, na tože dielo vyvolení. Kríž rozumne na ramená svoje vezmúc, všetok svet obišli, vyplňujúc učením tie miesta, v ktorých však nepostáli alebo pre vzdialenosť cesty, alebo pre rozmnoženie iných krajín bližších, do tých rozišli sa ako lúče slnečné a svetlom bohopoznania osvietili celý svet. Po týchto stopách i títo chodiac a tohože ducha napojení od Boha, tomuže slovu boli hlásateľmi i novými apoštolmi, nie na cudzom základe svoje dielo zakladajúc, ale znova písmená zobraziac, dovŕšili v národe novom. Potom zasvietili ako jutrná hviezda, od slnca svetlo dostávajúca, ktorá najsvetlejšou zo všetkých javí sa. A ako najatí robotníci vo vinohrade, nesúci ťažkosť dňa, s prišlými o jedenástej hodine, rovnakou boli spodobení mzdou, pretože Božej milosti tak sa zapáčilo, v posledný vek tomuže dielu zjaviť týchto nových hlásateľov a svetlá celého sveta, ktoré bojom dobrým a vierou silno opásajúc bedrá svoje, prešli ako slnce, temné miesta stopami svojimi osvecujúc, všetku hmlu pohanskú duchovným ohňom páliac i kacírsku, nešetriac duše svoje, ani nešetriac tela svojho, ale vždy hotoví súc za pravú vieru slastno vypiť Christovu čašu."

Tento umelecky výstižný a úchvatný obraz presvedčivého svedectva a živej viery našich prvých učiteľov nakreslili ich najoddanejší učeníci preto, aby ho mali neustále pred očami nielen oni, ale i my ako vďační potomci ich duchovných synov usilujúci sa o uskutočnenie „obcovania svätých" „naprieč viac než tisícročím v zmysle i nám adresovanej naliehavej výzvy apoštola národov sv. Pavla, aby sme, spomínajúc na svojich vodcov, ktorí nám zvestovali slovo Božie, poznali, aký bol koniec ich obcovania, nasledovali ich vieru (Žd 13, 7) a aby sme, majúc toľký oblak svedkov okolo seba, zložili všetko, čo nám je na ťarchu, i hriech, ktorý nás tak ľahko obkľučuje, a boli vytrvalí v boji, ktorý máme pred sebou" (Žd 12, 1).

V synovskej poslušnosti týchto otcovských napomenutí sv. apoštola Pavla spritomňujeme si predovšetkým ich zvestovateľskej a svedeckej službe zasvätený život, plný odriekania, osobných obetí, utrpenia i pokorného nosenia ťažkého kríža, ktoré považovali za previerku bezvýhradnosti svojho rozhodnutia nasledovať Pána. Svojmu svedeckému poslaniu obetovali sv. Konštantín — Cyril, ktorému sa pre jeho vynikajúcu učenosť dostalo už v čase mladosti čestného prímenia „Filozof", ponuku skvelého postavenia v byzantskej spoločenskej a cirkevnej hierarchii a pre jeho bádateľského

ducha lákavé čaro čistej a tichej radosti zo zdarilých výsledkov vedeckej práce na akademickej pôde v univerzitných posluchárňach, aby konečným dôsledkom jeho mužného prijatia Christovho kríža na krehké ramä jeho útlej telesnej schránky bolo prinesenie Cirkvi „čistého žita" z rozsievania duchovného semena spolu s bratom Metodom — Michalom, ktorý opustil skvelú kariéru výrečného právnika a výtečného organizátora politickej a vojenskej správy a „postrihol sa v čierne šaty, očakávajúc dostať biely a nepomíňajúci anjelský odev". Sprievodným zjavom požehnanej misionárskej činnosti týchto obidvoch rodných bratov, ktorí „od mladosti viedli bezúhonný život, lebo premúdrosť si zvolili za svoju sestru a ňou ozdobili svoju dušu i um, láskou potom a vierou predstihovali jeden druhého a stále viac prekvitali múdrosťou ako ľubovonný kvietok", bolo obrátenie ciest ľudských životov k hodnotám, ktoré patria k plnej ľudskosti, a roznietenie podnetov k energickej vedeckej práci v širych slovanských krajoch.

Solúnski bratia venovali všetky svoje duševné sily a schopnosti ústrednému programu svojich životov: poslúžiť cirkvi Isusa Christa na Veľkej Morave, a tak sa stali, ako ich charakterizuje zmienené Pochvalné slovo, „veľkými stĺpmi Christovej cirkvi, nebeskými ľuďmi a pozemskými anjelmi, v tele netelesný život nadobudnúc". Boli vždy ochotní k službe, ktorá ich stála mnohú námahu a zápasy, len preto, aby vybudovali na území Veľkej Moravy slovanskú cirkev v duchu a v tradíciách ranokresťanského univerzalizmu, ktorá by strážila evanjelium pred jeho zneužívaním na mocenské ciele a pred prispôsobovaním jeho jednoznačnej zvesti vypočítavosti ľudského chytračenia. Za hlásaním evanjelia, ktorého účinky boli ďalekosiahle v oblasti oslobodenia človeka z otroctva hriechu a v presadzovaní nových poriadkov do medziľudských vzťahov, stáli celou váhou svojich osobností. Dokazovali príkladom svojho vlastného života, že opravdivo hlásaná nedeformovaná kresťanská zvesť je v nezmieriteľnom rozpore s každým sebectvom, s akýmkoľvek sebectvom, s akýmkoľvek využívaním a zneužívaním blížnych. Učili príkladom vlastnej nezištnosti, nepresadzovali svoje osobné záujmy. Namiesto ponúkaných darov žiadali od kniežat, proti ktorým uplatňovali nekompromisné požiadavky kresťanskej mravnosti v oblasti sexuálneho života, prepustenie zajatcov, a tak presadzovali zásady sociálnej spravodlivosti, brojili proti otroctvu a akémukoľvek ponižovaniu ľudskej dôstojnosti. Neuspokojovali sa s formálnym prijatím kresťanstva a pojem obrátenia národa na kresťanstvo im nerozlučne a logicky splýval s úsilím a starostlivosťou o harmonický rozvoj duchovnej osobnosti a tvorivých síl človeka vykúpeného predrahou krvou Christovou, aby mohol žiť v nenarušenom obecenstve so svojím Bohom ako jediným Ľudomilom. Metódami svojej misionárskej práce spojenej so zveľaďovaním národnej kultúry pestovanej vo vlastnej reči predstihli úroveň myslenia svojej doby a pomohli veľkomoravským Slovanom dosiahnuť v kultúrnom ohľade postavenie v oblasti západnej civilizácie priam ojedinelé. Svoje náboženské poslanie nespojovali so šírením politického vplyvu, ale naopak, dali sa plne do služieb ľudu, medzi ktorý prišli, a svoje dielo zasvätili jeho večnému i časnému blahu. Dokladom skutočnosti, že tu neide o nejakú jalovú idealizáciu ich činnosti na úkor historickej pravdy, je nimi vytvorená slovanská liturgia, ktorú cieľavedome rozvíjali ako účinný nástroj k presadzovaniu a vybudovaniu samostatnej cirkevnej organizácie, nezávislej od hierarchie ktorejkoľvek cudzej mocnosti. Slovanská liturgia sa tak stala celkom prirodzene prostriedkom k upevneniu politickej nezávislosti a suverenity veľkomoravského štátu a konkrétnym realizovaním posvätnej zásady, vyslovenej sv. Cyrilom v benátskej diskusii s odporcami staroslovienskeho jazyka ako jazyka liturgického, o rovnocennosti všetkých národov a o oprávnenosti celého národa na najvyššie duchovné statky, keď ich umlčal slovami Písma: „Či neprichádza dážď od Boha na všetkých rovnako? Alebo či slnce tak isto nesvieti na všetkých?" (Mt. 5, 45).

Ako hovorí životopisec sv. Metoda (ŽM 7) v nádhernom obraze, svätí bratia boli „spoločníkmi, jedinú brázdu ťahajúcimi", až do r. 869, keď vyčerpaný sv. Cyril, „toľko sa trudivší pre Christa vo východných, západných i severných krajinách", „padol na oranicu" a podľa Služby mu venovanej „prišiel na svetlo nevečerné" ako 42-ročný v plnom rozkvete svojich tvorivých síl. Pochodeň duchovného vyučovania, ktorou zasvietili „ako svetlá v celom svete" prevzal z jeho požehnanie udeľujúcich rúk, oslávených nám dosiaľ neznámym moravským Slovienom prekrásnou metaforou „velebím prečnostné tvoje ruky, ktorými zišiel na môj národ dážď poznania Boha, napájajúci bohoprýštiacou rosou vyhorevšie hriešnou suchotou srdcia naše", vytrvalý ťažkým životom ošľahaný a nie menej rozhľadený a za šírenie Božieho kráľovstva zapálený starší brat Metod.

Neohrozenosť svedectva skalopevnej viery prejavoval sv. Metod obzvlášť výrazne vtedy, keď ako moravský arcibiskup hájil v plnom vedomí si svojej zodpovednosti pred Pastierom a Biskupom našich duší nezávislosť veľkomoravskej cirkvi proti neoprávneným nárokom franskej hierarchie a čistotu Nicejsko-carihradského vyznania viery bez prídavku „Filioque — i zo Syna", ktorý v tomto čase ani pápeži neschvaľovali. Robil tak i za cenu najťažšieho telesného a duševného utrpenia v pevnom presvedčení, že musí byť Božím spolupracovníkom pri uskutočňovaní modlitby svojho zvečnelého sv. brata Konštantína — Cyrila, ktorú učinil so slzami, keď sa priblížila hodina, aby pokoj prijal a prenesený bol do večných sídel: „Hospodine, Bože môj, ktorý si všetky anjelské chóry i netelesné sily utvoril, nebo rozopäl i zem osnoval a všetko jestvujúce z nebytia v bytie priviedol, vždy slyšiac činiacich vôľu Tvoju i bojacich sa Teba i zachovávajúcich príkazy Tvoje, vyslyš moju modlitbu a verné Ti stádo zachovaj, ktorému si bol postavil na čelo mňa, nesúceho a nehodného sluhu svojho, zbav ich bezbožnej a pohanskej zloby a tých, ktorí hovoria proti Tebe rúhanie, i zahub trojjazyčný blud, a zveľaď cirkev svoju množstvom a všetkých v jednomy-

seľnosti zhromaždi a učiň výborným ľudom jednako zmýšľajúcim o pravej viere Tvojej i o pravom vyznávaní i vdýchni v ich srdcia slovo svojho prijatia za synov" (Život Konštantína 18).

Keď sv. Metod zabezpečil rozvoj veľkomoravskej cirkvi úplným prekladom sv. Písma a liturgických kníh, upravením zbierky kánonov a zákonov z hľadiska jej potrieb, upevnením východnej cirkevnej disciplíny, zodpovednou výchovou a vysokým vzdelaním kňazského dorastu a dezignovaním za svojho nástupcu rozhľadeného, energického a spoločenským postavením významného syna Veľkej Moravy, sv. Gorazda, dokonal na rukách kňazských dňa 6. apríla 885 a „pripojil sa k otcom svojim i patriarchom i prorokom a apoštolom, učeníkom, mučeníkom" (ŽM 16.)

Pri spomienke na našich prvých učiteľov a verných Christových svedkov, sv. Cyrila a Metoda, ktorí sa celé dokázali otvoriť Bohu, aby si ich Pán uspôsobil na svoje svedectvo, prosme, aby sme i my s pomocou Ducha Svätého boli schopní byť neohrozenými svedkami Isusa Christa ako jeho verní nasledovníci, úchvatnou modlitbou našich praotcov zo slávnych čias Veľkej Moravy: „Neprestajne, svätí a opravdiví pastieri, proste snažne za svoje vyvolené stádo, zaháňajte strasti a vyslobodzujte ho z bied a nebezpečenstva. Osvieťte nám oči srdca i utvrďte rozum, aby sme dôstojne nasledovali vaše stopy. Vezmite na seba naše slabosti a dajte silu zhora, aby sme dôstojne žili v Christu, a tak sa stali nasledovníkmi vašej práce a hlásateľmi pravej viery, ktorú ste nám odkázali. Nech všetci jednohlasne oslavujeme trojsväté božstvo Otca i Syna i Svätého Ducha, teraz i vždycky i na veky vekov!"

Dr. Vl. Buchta

Zo studnice našich sv. otcov cirkvi

Filozof Demokritos hovoril: **„Netreba mnoho vravieť, ale treba hovoriť pravdu"**. Ani my nechceme veľa vravieť a písať, chceme písať len pravdu, o tej pravde, ktorú nám doniesli sv. apoštolom rovní Cyril a Metod a čo na ich oslavu ľud spieva dodnes: **„...k blahodarnomu koreni pravoslavija pricipichomsja..."** (Stichira na Hospodi vozvach), a čo spievame v ich tropare: **„...Kyrile i Mefodije bohomudriji, Vladyku vsich molite, vsja jazyki slavjanskija utverditi v pravoslaviji i jednomysliji, umiriti mir, i spasti duši naša"**.

V kondaku sviatku sv. Cyrila a Metoda sa spieva: **„Svjaščennuju dvojicu Prosvititelej našich počtim, božestvennych pisanij preloženijem, istočnik bohopoznanija nam istočivšich, iz nehože daže do dnes neoskudno počerpajušče..."** — Položme si otázku, položme ju aj iným, aké to vlastne poznanie nám otvorili sv. Cyril a Metod svojím prekladom božských piesní? Na túto otázku odpovedá ich tropar: **„...vsja jazyki slavjanskija utverditi v pravoslaviji..."** Vidíme, že ide o pravoslávne poznanie Boha, tak, ako sa nám nezmenene podáva v pravoslávnej cirkvi dodnes.

Sv. bratia k nám prišli roku 863, teda už po tom (843), keď bol ustanovený sviatok Pravoslávia na znamenie víťazstva pravoslávnej viery nad rôznymi bludnými učeniami. Preto zomierajúci sv. Cyril nezabúda napomenúť svojho brata sv. Metoda, aby nezabudol na pravé pravoslávne učenie a vyvaroval sa bludov, hoci i takých, s ktorými sa mohol stretnúť vo Veľkomoravskej ríši u svojich nepriateľov, nemeckých latinských kňazov.

Tzv. **„Jednota sv. Cyrila a Metoda"** v Michalovciach, ktorá vraj chcela brániť cyrilometodejské dedičstvo, roku 1942 v brožúrke vydanej Brázdou Metodovou ako motto tropar sv. Cyrila a Metoda aj použila. I v novom rímskokatolíckom Misáli sa píše: **„Bože, slovanské národy si osvietil pôsobením blahoslavených bratov Cyrila a Metoda, prosíme, daj, nech naše mysle prijmú slová tvojej náuky a urob nás v pravdivej viere a v pravom vyznaní jednotným ľudom"**. Ale veď cyrilometodejským jazykom a východným obradom slúžil i sv. Bystrík, Beňadik a mnoho ďalších, o ktorých dnes už žiadny historik nepíše.

Pravá viera, to je pravoslávie, presvedčenie na základe dogiem a liturgických textov. Takto ich chápali všetci, ktorí kedysi dávno slúžili staroslovienskym jazykom, sv. Bystrík, Beňadik, Pavol Kaich, ktorí museli vtedy spomínať pri bohoslužbách **„vsja pravoslavnyja christiani"**.

Komu by mohlo byť ľahostajné dedičstvo dávnych predkov, zachované nám s toľkými obeťami? Uvedomil si to i vladyka — mučeník Gorazd, lebo jeho láska k pravosláviu nepoznala žiadne prekážky. Spomeňme si len, čo napísal roku 1922: **„Žiadna dobrá vec nebola ušetrená prekážok a osočovania. Christos musel trpieť, hovorilo sa o Ňom, že sa rúha Bohu, že poburuje ľud a napokon bol ukrižovaný, jeho žiaci žalárovaní. Sv. Cyril a Metod boli prenasledovaní. Ján Hus upálený. Ján Ámos Komenský musel opustiť vlasť. Neberiem nijako tragicky ani naše utrpenie. V ohni sa kalí zlato"**.

Št. Horkaj, duchovný

Z našich farností

Tohto roku sme sa zúčastnili na chrámovom sviatku v MICHALOVCIACH, kde oslavovali chrámový sviatok katedrálneho chrámu sv. Ducha. Bolo pekné počasie a prišlo veľa veriacich miestnych i z okolia. Miestni veriaci nás prekvapili vzornou čistotou v chráme, novým oblečením oltára, novými kobercami. Patrí im za to vďaka. Bohoslužby odslúžili d. o. Juraj Koco a predstavený katedrálneho chrámu d. o. Št. Horkaj. Kázal d. o. Juraj Koco, ktorý zdôraznil moc Ducha svätého, dôležitosť Jeho pôsobenia v cirkvi, lebo bez Jeho pomoci by žiadna naša činnosť nemohla byť korunovaná úspechom. Bol to krásny deň. Vypočuj, Bože, všetky tie modlitby zbožných pravoslávnych veriacich, ktoré toho dňa odzneli.

Za mier

Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej blahoželal týmto listom pani Phan Minh Hien, mimoriadnej a splnomocnenej veľvyslankyni Juhovietnamskej republiky v Prahe, k víťazstvu oslobodzovacieho hnutia v jej vlasti:

Vážená pani veľvyslankyňa,

Dovoľte mi, aby som Vám a Vašim prostredníctvom, Vašej krajine a jej delegácii, ktorá práve pobýva v Prahe, úprimne za seba a za pravoslávnu cirkev v Československu blahoželal k dosiahnutému slávnemu víťazstvu nad fašistickým režimom Thieaua, podporovaného rad rokov americkými agresormi.

Naša socialistická vlasť oslavuje práve s nadšením 30. výročie svojho oslobodenia spod jarma nemeckého nacizmu slávnou Sovietskou armádou. I naša cirkev bola v roku 1942 likvidovaná za svoju účasť na odboji proti nacizmu a jej biskup so svojimi spolubojovníkmi bol popravený počas heydrichiády.

Celý rad rokov sme s veľkým záujmom sledovali Váš hrdinský boj. Podporovali sme ho morálne i ako členovia medzinárodnej Kresťanskej mierovej konferencie, ktorá vydala rad významných deklarácií na prospech oslobodeneckého hnutia v Južnom Vietname. S radosťou Vám dnes blahoželáme k dosiahnutiu veľkého víťazstva, vykúpeného tiež nesmiernymi obeťami Vášho statočného ľudu. Prajeme rozkvet Vašej vlasti a jej zriadeniu, ktoré si rovnako ako naše postavilo blaho človeka do stredu svojho záujmu a úsilia. Nech bude navždy upevnený mier v Južnom Vietname a na celom svete a nech silnie priateľstvo Vášho a nášho ľudu!

V výrazom úcty

D o r o t e j, metropolita pražský a celého Československa

V Prahe 8. mája 1975.

Zo života prešovskej eparchie

Slávnostné zasadnutie pravoslávneho duchovenstva prešovskej eparchie

● PREŠOV: Ako sme už písali v minulom (6.) čísle nášho časopisu, **zišlo sa pravoslávne duchovenstvo prešovskej eparchie dňa 16. mája 1975 v Prešove, aby na svojom zjazde spomenulo 30. výročie oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou a 25. výročie prešovského snemu. V tomto čísle prinášame podrobnejšie správy o tomto zjazde duchovenstva.**

Slávnostné zasadnutie po modlitbe otvoril Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, ktorý **privítal vzácnych hostí, Jeho Blaženstvo Dorotej, metropolitu pražského a celého Československa, zástupcu riaditeľa pre veci cirkevné pri Ministerstve kultúry v Bratislave p. J. Kmeťa, cirkevného tajomníka pri ONV v Prešove p. Savčáka, profesorov Pravoslávnej bohosloveckej fakulty s jej dekanom d. o. prot. dr. A. Mihaľovom, duchovných a poslucháčov PBF.**

Hlavný referát k 30. výročiu oslobodenia našej vlasti **predniesol d. o. prot. Michal Kernaševič** z Ladomírovej, ktorý podrobne rozobral obdobie vývoja našej spoločnosti v oslobodenej vlasti a život pravoslávnej cirkvi na východnom Slovensku. **Pekný a hodnotný referát na tému 30. výročia oslobodenia predniesol J. Blaženstvo metropolita Dorotej (výťah z neho uverejňujeme inde). Prítomných pozdravil za ľudovú správu pán Kmeť,** ktorý poďakoval pravoslávnym duchovným za statočnú prácu v uplynulých tridsiatich rokoch. Hovoril o obetiach druhej svetovej vojny. Obete najväčšie priniesli slovanské národy, zvlášť Sovietsky zväz. Na záver svojho prejavu sa poďakoval za pozvanie na slávnostné zasadnutie pravoslávneho duchovenstva a za to, že mohol v mene pracovníkov Ministerstva kultúry SSR i v mene svojom zjazd duchovenstva pozdraviť pri príležitosti slávnych májových dní.

Potom sa ujal slova d. o. prot. dr. A. Mihaľov, dekan PBF. Pozdravil prítomných pri príležitosti 30. výročia oslobodenia a spomenul dni bojov za našu slobodu, na ktorých sa sám zúčastnil.

Nasledovala diskusia, **do ktorej sa prihlásil d. o. prot. M. Bega z Medzilaboriec, d. o. prot. P. Cuper zo Stropkova, d. o. prot. D. Šudich z Prešova,** ktorí vlastnými spomienkami na časy dní oslobodenia priblížili mladšej generácii dni, ktoré boli začiatkom socializmu v našej slobodnej vlasti.

Napokon d. o. prot. P. Spišák, riaditeľ ER, prečítal návrh rezolúcie. Tento návrh prítomné duchovenstvo schválilo a odporúčalo ho zaslať Ministerstvu kultúry SSR, KNV v Košiciach a ONV v Prešove. (Rezolúciu uverejňujeme v plnom znení).

Záverečné slovo mal Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej, ktorý poďakoval za úprimnú a milú atmosféru, v ktorej sa niesol zjazd. Zaželal všetkým veľa zdravia, Božieho požehnania a pokoja do ďalších dní života v našej slobodnej vlasti.

Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, takisto poďakoval prítomným za účasť a za úprimné slová vďaky našim osloboditeľom.

Odpoludnia si účastníci zjazdu pozreli v kine Klub v Prešove prekrásny film „Ruská pravoslávna cirkev dnes."

SLÁVNOSTNÉ BOHOSLUŽBY V PREŠOVE

● V nedeľu dňa 19. mája t. r. v katedrálnom chráme v Prešove sa konali slávnostné bohoslužby, ktoré slúžili: Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej, Preosvietený vladyka Nikolaj, Preosvietený vladyka Cyril a prešovské duchovenstvo. Po sv. evanjeliu predniesol vladyka metropolita obšírnu kázeň, kde spomenul veľkú vieru žien myronosíc k vzkriesenému Christu, spomenul obete pravoslávnej cirkvi v čase druhej svetovej vojny, boj národov za oslobodenie spod fašistického jarma. Taktiež spomenul 25. výročie prešovského snemu a 25. výročie posvätenia prešovského katedrálneho chrámu sv. Alexandra Nevského. Pred koncom slávnostných bohoslužieb Preosvietený vladyka Nikolaj poďakoval Jeho Blaženstvu metropolitovi Dorotejovi a Preosvietenému vladykovi Cyrilovi a všetkým veriacim za spoločné modlitby, ktorými prispeli k duchovnému povzneseniu a dôstojnej oslave spomínaných troch výročí.

NIŽNÝ ORLÍK: Z privítania Preosv. vladyku Nikolaja

POSVIACKA

● NIŽNÝ ORLÍK: Po dlhom očakávaní nadišiel pre pravoslávnych veriacich v Nižnom Orlíku radostný deň. **Dňa 25. mája 1975 ich čakala veľká udalosť, lebo v ten deň k nim zavítal Preosvietený vladyka Nikolaj so svojím sprievodom. O 9,20 hod. ho privítali deti, Ivan Barna a Tatjana Pecková, ktoré mu darovali kvetiny. Podľa dávneho zvyku ho potom privítali kurátori s chlebom a soľou. Boli to bratia Peter Petný a Michal Ždiňák. V chrámových dverách Preosvieteného vladyku privítal správca miestnej farnosti prot. Andrej Bieloruský. Preosvietený vladyka potom vysvätil nový chrám. Spoluslúžili mitr. prot. Peter Spišák, riaditeľ ER, d. o. prot. Michal Kernaševič, d. o. Ján Hrinda, d. o. prot. Juraj Richvalský a d. o. prot. Ivan Lipták, ktorý predniesol slávnostnú kázeň.** Poukázal v nej na historický fakt, že tento chrám je súčasne pamätníkom tým, ktorí sa tohto slávnostného dňa nedožili, ako aj pamätníkom budúcim pokoleniam našich pravoslávnych veriacich a svedectvom pevnosti veriacich vo viere pravoslávnej. Títo veriaci sa nemali kde schádzať k bohoslužbám, lebo počas druhej svetovej vojny im ich starý drevený chrám zhorel, potom si vybudovali modlitebný dom, ktorý dlho nevydržal. **A tak boli nútení v roku 1969 pristúpiť k výstavbe nového chrámu Božieho. Stavbu s veľkými obeťami a finančnými ťažkosťami dokončili roku 1974. — Po ukončení vysviacky a archijerejskej sv. liturgie prehovoril k duchovenstvu a veriacim Preosvietený vladyka Nikolaj, ktorý poďakoval veriacim za obetavosť pri výstavbe chrámu a vyzval ich, aby tento chrám s láskou a vierou navštevovali. Za obetavú prácu pri výstavbe nového chrámu odovzdal Preosvietený vladyka Nikolaj správcovi farnosti d. o. prot. A. Bieloruskému v mene Jeho Blaženstva metropolitu Doroteja vysoké cirkevné vyznamenanie — právo nosenia zlatého kríža s ozdobami a kurátorom pochvalný diplom. D. o. prot. A. Bieloruský na konci bohoslužieb poďakoval Preosvietenému vladykovi Nikolajovi za jeho návštevu a prítomným veriacim za hojnú účasť. Slávna vysviacka nového chrámu Božieho v Nižnom Orlíku bola ukončená myrovaním, udelením arcipastierskeho požehnania a mnoholetím.**

Uznesenie

duchovenstva pravoslávnej prešovskej eparchie, ktoré sa zišlo na slávnostnom zhromaždení dňa 16. mája 1975 v Prešove pri príležitosti osláv 30. výr. oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou

My, pravoslávni duchovní prešovskej eparchie, ktorí sme sa zišli dnes, 16. mája 1975 v Prešove na celoeparchiálnom duchovenskom zhromaždení, v dňoch, kedy náš pracujúci ľud s radosťou oslavuje 30. výročie oslobodenia našej vlasti slávnou Sovietskou armádou, chceme si i my pri tejto príležitosti spoločne s naším pracujúcim ľudom pripomenúť nesmierne ťažký a dlhý boj našich osloboditeľov, keď sa rodila naša sloboda.

Tak ako v tomto oslobodzovacom boji — domácom v Slovenskom národnom povstaní a v Pražskom povstaní, alebo v zahraničnom odboji, spolu s naším ľudom boli aktívni aj mnohí naši pravoslávni veriaci, tak po skončení druhej svetovej vojny — v období 30 slobodných rokov nestáli bokom, ale s plným elánom pravých vlastencov sa zapojili do výstavby našej vojnou zničenej vlasti, za krajšiu a šťastnejšiu budúcnosť našu i našich detí.

Pripomíname si dnes slávne stránky dejín oslobodzovacích bojov národov Sovietskeho zväzu a Československa a vzdávame úprimný hold našim osloboditeľom, ktorí za našu slobodu obetovali svoje životy, aby naša vlasť prekvitala pre blaho nášho ľudu.

My, duchovní, vedení učením Písma svätého a verní Pánu Bohu, svojej vlasti a svojmu ľudu, budeme spolu s naším veriacim ľudom svedomite chrániť našu slobodu a plniť na nás kladené úlohy pre ďalší rozkvet našej Československej socialistickej republiky a pravoslávnej cirkvi. To bude naším najušľachtilejším príspevkom pre zachovanie mieru na zemi a pre dorozumenie medzi národmi, aby takto boli raz navždy zažehnané slzy smútku a strachu úsmevom radosti a ľudského šťastia.

Predseda Eparchiálnej rady
pravoslávnej cirkvi v Prešove
† N i k o l a j,
biskup prešovský
a prítomní účastníci

Kňazské jubileum

D. o. prot. Ján TUTKO, správca farnosti Údol, okr. Stará Ľubovňa, dožíva sa dňa 12. júla 1975 dvadsiatich piatich rokov svojej duchovenskej činnosti. Náš jubilant pochádza z pravoslávnej rodiny z Becherova. Bohoslovie študoval na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove, na kňaza bol vysvätený Preosvieteným vladykom Alexijom, pravoslávnym biskupom prešovským, v pravoslávnom katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského v Prešove. Ako duchovný pastier účinkoval na niektorých farnostiach prešovskej i michalovskej eparchie. Na farnosti Choňkov, na filiálke Koňuš ukončil novostavbu pravoslávneho chrámu, ktorý vysvätil Preosvietený vladyka Metod (Millý), biskup michalovský a kde sa i dnes slúžia pravoslávne bohoslužby. Náš milý jubilant za svoje úspešné účinkovanie obdržal viaceré cirkevné vyznamenania. Pravoslávni veriaci ho poznajú ako zbožného duchovného otca a dobrého kazateľa. Pred 25 rokmi nastúpil na ťažkú cestu hlásateľa slova Božieho a služobníka pravoslávnej cirkvi i jej veriaceho ľudu. Túto cestu neopustil a vykonáva duchovenskú činnosť úspešne i dnes. Pri tejto príležitosti nášho jubilanta a jeho veriacich z Údola srdečne zdravíme a blahoželáme mu. Nech Vás, dôstojný otec Ján, dobrotivý Pán Boh žehná pevným zdravím a nech Vám dá veľa síl do Vašej ďalšej dušpastierskej práce na nive Hospodinovej i v osobnom živote.

Na mnohaja i blahaja lita!

Zbor kurátorov z Údola

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

Dňa 8. júla 1975 sa dožil náš brat **kantor Ján IHNÁT vzácneho životného jubilea — sedemdesiatich rokov života, pričom kantorskú prácu vykonáva 38 rokov.** Náš jubilant je milujúcim synom sv. pravoslávnej cirkvi, dobrým znalcom typikonu a obhajcom historických právd pravoslávnej cirkvi Christovej. Za svoju záslužnú prácu v našej cirkvi bol vyznamenaný radom sv. Cyrila a Metoda. Pravoslávni veriaci z Hažína, okr. Michalovce, i touto cestou bratovi Jánovi blahoželajú a prajú mu veľa Božieho požehnania do ďalších rokov jeho života a práce.

Na mnohaja i blahaja lita!

Pravoslávni veriaci

Zo života michalovskej eparchie

OSLAVY VÝZNAMNÝCH HISTORICKÝCH VÝROČÍ

● V stredu dňa 14. mája 1975 v zasadacej sieni ÚER v Michalovciach sa konal **mierový zjazd pravoslávneho duchovenstva michalovskej eparchie pri príležitosti osláv 30. výročia oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou a pri príležitosti 25. výročia Veľkého prešovského snemu. Ako hostia boli prítomní predstavitelia najvyšších cirkevných a štátnych orgánov. V otváracom prejave Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský, srdečne privítal vzácnych hostí, zástupcov štátnej správy, Ministerstva kultúry ČSR z Prahy, MK SRR z Bratislavy, cirkevných tajomníkov z Prešova, Trebišova a z Michaloviec a najvyšších predstaviteľov našej cirkvi, Jeho Blaženstvo metropolitu Doroteja a d. o. prot. Jána Zubaniča, zástupcu riaditeľa pražskej eparchie. Hlavný referát na tému 30. výročia oslobodenia a 25. výročia Prešovského snemu predniesol d. o. prot. Ján Choma, predseda misijného odboru a účtovník ÚER Michalovce. Diskusné príspevky predniesli d. o. okr. arcidekan Juraj Cap a d. o. Ján Mantič. Mierové rokovanie pravoslávneho duchovenstva pozdravil i Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej a zástupca Ministerstva kultúry z Bratislavy p. Ján Kmeť. Na záver d. o. mitr. prot. Mikuláš Ščerbej, riaditeľ ER, prečítal uznesenie a pozdravné listy najvyšším štátnym a cirkevným predstaviteľom.**

Pred ukončením rokovania Preosvietený vladyka Cyril v mene duchovenstva i v mene svojom vyjadril srdečnú vďaku Jeho Blaženstvu metropolitovi Dorotejovi a štátnym predstaviteľom za ich účasť na mierovom rokovaní.

● Veľkej cti sa dostalo tentoraz michalovskej eparchii, kde sa konalo **slávnostné zasadanie pléna Metropolitnej rady — najvyššieho štatutárneho výkonného orgánu našej cirkvi v ČSSR pri príležitosti osláv 30. výročia oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou a 25. výročia Veľkého prešovského snemu. Slávnostné zasadanie bolo otvorené modlitbou, po ktorej predseda Metropolitnej rady Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej vo svojom otváracom prejave srdečne privítal Preosvietených vladykov Nikolaja, biskupa prešovského, a Cyrila, biskupa michalovského, zhromaždených členov Metropolitnej rady z eparchie pražskej, olomoucko-brnenskej, prešovskej a michalovskej, ako i vzácnych a milých hostí, zástupcov štátnej správy z Ministerstva kultúry ČSR z Prahy a z Ministerstva kultúry SSR z Bratislavy. Hlavný referát na tému oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou predniesol d. o. prot. dr. Andrej Mihaľov, dekan PBF z Prešova a koreferát na tému 25. výročia Veľkého prešovského snemu predniesol d. o. prot. Peter Spišák, riaditeľ ÚER Prešov.** S diskusnými príspevkami vystúpili členovia Metropolitnej rady, a to d. o. prot. Pavel Aleš, docent PBF, brat Andrej Sabovík, brat Najdko a brat prof. Andrej Hniďak. Rokovanie pozdravili i zástupcovia štátnej správy.

Na záver Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej prečítal dokumenty schválené plénom MR a výzvu Posvätnej synody pravoslávnej cirkvi v ČSSR k veriacim k 30. výročiu oslobodenia Československa a pozdravné listy najvyšším štátnym a cirkevným predstaviteľom, a to p. dr. Gustávovi Husákovi a Jeho Svätosti patriarchovi moskovskému a celej Rusi Pimenovi. Vladyka metropolita vyjadril všetkým prítomným srdečnú vďaku za účasť na rokovaní.

ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● Vo štvrtok dňa 8. mája t. r. **v deň sviatku Nanebevstúpenia Isusa Christa Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský, odslúžil rannú archijerejskú sv. liturgiu v miestnom katedrálnom chráme.**

● Dňa 11. mája t. r., v nedeľu sv.